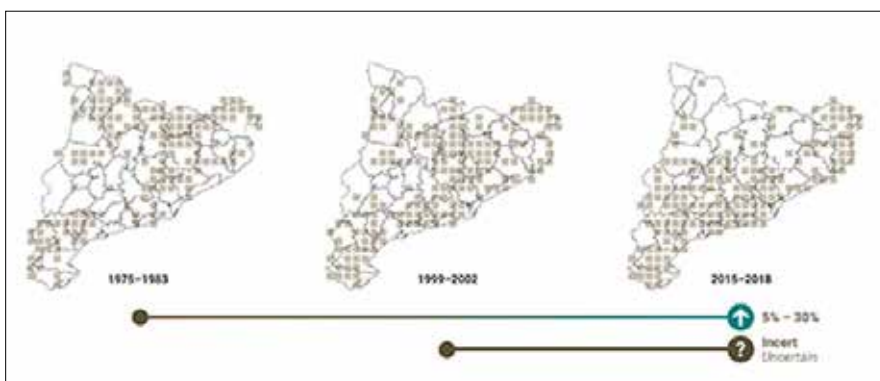

25 anys del seguiment del duc al Baix Empordà

En els seus trenta-cinc anys d'història, el grup de Natura Sterna ha assolit importants reptes pel que fa a l'estudi, seguiment i conservació de la fauna i flora local. El seu àmbit d'actuació es redueix estrictament a la Vall del Ridaura, entenent com a tal els termes municipals de Castell d'Aro, Platja d'Aro i s'Agaró, Sant Feliu de Guíxols i Santa Cristina d'Aro, amb la franja oriental del terme de Llagostera, delimitada al nord per la riera de la Resclosa, i al sud per la carretera de Sant Llorenç i Sant Grau, GIP-6821 i la part de mar davant de la costa d'aquesta àrea. En certes espècies, però, com el duc o l'àliga marcenca, s'ha ampliat el radi d'estudi per tal d'intentar esclarir certs aspectes fins ara desconeguts de l'ecologia i sobretot els problemes als quals s'enfronten aquestes espècies paraigua. Els resultats han de servir per dotar a l'administració i altres ens de gestió d'una informació imprescindible per a la seva conservació. En el cas concret del duc, el radi d'acció s'ha estès a tota la comarca del Baix Empordà. Addicionalment, el grup està col·laborant en projectes científics de conservació d'aquesta espècie arreu de Catalunya.

El duc és, innegablement, un rapinyaire nocturn molt gros. De fet, és el més gran d'Europa. La seva alçada supera lleument els 75 cm i arriba als 180 cm d'envergadura en les femelles. El seu pes varia entre sexes. El dels mascles varia en un rang entre els 1.500 / 2.800 grams i el de les femelles entre els 1.750 / 4.200 grams. Aquesta interessant diferència, se sol donar en els rapinyaires (tant diürns com nocturns) i s'anomena dimorfisme sexual invers. Al camp, el duc és inconfusible, els seus ulls de color ataronjat, el cap gros i unes «orelles» prominents no deixaran lloc a dubte a l'hora d'identificar-lo. Del plomatge, que no descriurem amb detall, ja que per això són millors les imatges, sí que cal remarcar que és críptic, és a dir, capaç de camuflar-se en el seu ambient més habitual que són els roquers. Una barreja de tons ocres, marrons i negres, el poden fer desaparèixer davant dels nassos si s'està quiet. Un altre detall que crida l'atenció és la cara. Els ulls són molt grans i enfocats cap endavant. Això, sumat que el bec no triga a inclinar-se avall tant punt despunta del crani, li dona un aspecte «humanitzat».

Aquests 3 mapes, mostren la distribució de presència reproductora de l'espècie en el reticle UTM10km, a cada un dels tres Atles d'ocells nidificants de Catalunya (Atles 1: 1975–1983, Atles 2: 1999–2002 i Atles 3: 2015–2018) a partir de totes les observacions recollides i validades en cadascun dels atles. S'hi indica els índexs de canvi en el nombre de quadrats UTM10km ocupats entre l'Atles 1 i l'Atles 3, i entre l'Atles 2 i l'Atles 3, respectivament. Font: Servidor d'informació ornitològica de Catalunya (ICO).

Foto: Rosa Matesanz

Pel que se sap fins ara, la seva distribució a Catalunya s'ha rarificat en zones pirinenques i prepirinenques, possiblement per la forestació que han sofert els sectors de muntanya. Tanmateix, comarques com Osona han patit davallades gairebé definitives degut a l'ús de rodenticides anticoagulants emprats en les granges de porcí, juntament amb altres problemes antròpics. Per tant, actualment el duc es troba distribuït bàsicament al llarg de la franja litoral i prelitoral catalana, i a les zones continentals de les planes de Lleida. Una distribució que els obliga a compartir les seves àrees vitals amb les zones més humanitzades de Catalunya amb tots els riscos que això comporta.

Foto: Rosa Matesanz

Al Baix Empordà, el duc hi és ben present. Ocupa hàbitats amb roquers (tant naturals com artificials) i sobretot amb zones obertes properes on poder anar a caçar. S'ha observat que en els darrers decennis han defugit les zones més boscoses com ara les parts centrals del massís de Gavarres. Aquest fet demostra que hi ha una relació directa entre la tria del punt de cria i l'esforç de desplaçament per l'alimentació, i tanmateix, reafirma la importància de crear i mantenir zones obertes en les grans masses forestals si s'hi vol millorar la biodiversitat. El nostre treball recull que al Baix Empordà hi poden haver entre 37 i 45 territoris potencialment reproductors. Amb tot, gairebé el 40 % de les parelles no acaben reeixint per motius majoritàriament antròpics.

El duc és una espècie sedentària, és a dir, que és present tot l'any. Per niar, s'atansa tant a penya-segats marins com a roquers d'interior o pedreres extractives. Sol iniciar el zel els mesos de novembre i desembre, moment en què és més fàcil detectar els udols dels mascles. Pels voltants del mes de gener ja s'aparellen i al febrer solen pondre una mitjana de 2,2 ous, que cova la femella durant uns 32 dies (en els darrers 25 anys, al Baix Empordà, només s'han detectat dues postes de 4 ous). La femella pon directament a terra, sense gairebé aportació de material, llevat d'algunes egagròpiles desfetes o restes de preses que hi puguin caure, en una difusa cassoleta que excaven amb les potes. El ous són grossos, gairebé esfèrics i de color blanc opac. Les mides dels ous que s'han pogut mesurar fan una mitjana de 58,7 mm de llargada per 48,5 mm d'amplada. Durant la incubació el mascle aporta el menjar a la femella de manera que aquesta no hagi d'abandonar la posta. Poden arribar a formar petits rebosts

a les proximitats del niu on, en cas d'excedents de captures, acumulen preses per si venen mal dades. En néixer, els polls mostren un primer plomissol blanc que aniran mudant progressivament. Quan s'espavilen i són capaços de regular la temperatura, els dos adults ja es poden dedicar a la recerca de preses per atipar-los. Uns polls que en poques setmanes arribaran a la seva mida adulta. Amb tot, no serà fins entrat el mes de juliol que aquests polls s'emanciparan dels territoris on s'han criat. En aquest moment passen a engrossir la població flotant, en una dispersió en totes direccions, a l'espera de trobar un nou territori o alguna parella incompleta.

Amb el marcatge dels més de 200 polls en els darrers 25 anys, s'han pres una bona colla de dades. Una de les més preocupants és que, de les recuperacions, el 66 % d'individus han mort abans de complir el seu primer any de vida i un 77,5 % no s'han dispersat més de 10 km. D'altra banda, l'estudi confirma, que els ducs, ambdós sexes inclosos, esdevenen sexualment actius ja al primer any de vida. Un detall que de ben segur juga a favor de l'espècie donada l'alta mortalitat observada.

Les tasses de mortalitat són altes i gairebé sempre d'origen antròpic, sent les electrocucions i els atropellaments les principals. Sense menysprear els ofegaments, les col·lisions ja sigui amb vidres, tanques, cablejats, i els trets d'escopeta. Queda pendent, per un tema d'elevat cost, estudiar la repercussió dels rodenticides anticoagulants, que també poden estar darrere de moltes morts de pronòstic desconegut. En aquest sentit, els resultats de les anàlisis fetes a Catalunya, tant en sang com en teixits, mostren uns resultats desoladors. Un nombre important dels exemplars presenten concentracions letals o subletals de rodenticides. Segons l'estudi de López-Perea et al (2015), es varen detectar concentracions importants de SGAR, (*Second Generation Anticoagulant Rodenticide*), als fetges del 100 % dels ducs analitzats (14 individus) i en òlibes en un 54 % dels exemplars. Fins i tot s'especula que moltes de les causes de mortalitat detectades, alienes als rodenticides, com ara impactes amb vidres, ofegaments o atropellaments puguin venir donades per l'afectació cognitiva que els rodenticides els puguin causar. És per aquests motius que recordem que és molt important que si mai trobem un cadàver de fauna salvatge, cal avisar als Agents Rurals per garantir la seva necròpsia i posterior validació de la causa de la mort.

Foto: Rosa Matesanz

Sterna, la revista, número 33. Maig - juny de 2025. 50 p.

A casa nostra el duc s'alimenta d'un ampli ventall de preses. Segons les restes analitzades als nius un cop acabada l'època reproductora, s'observa que la principal presa és la rata, seguida del tudó. Amb tot, el ventall de captures és extens i va des dels eriçons de terra, conills, perdius o petits passeriformes fins gran part de rapinyaires que s'atreixeixen a entrar en els seus dominis.

En els darrers anys, podem comptar amb la tecnologia per conèixer millor aquests ocells. Gràcies a la instal·lació d'aparells de seguiment via satèl·lit amb col·laboració amb la UB, hem pogut generar models predictius per evitar atropellaments en els punts negres de les carreteres i proposar mesures correctores. A Palamós i Palafrugell, juntament amb les àrees de Medi Ambient d'ambdós ajuntaments, s'han mostregat les zones de caça urbanes de les poblacions de ducs i s'han substituït els rodenticides anticoagulants per d'altres amb principis

Foto: Rosa Matesanz

actius no bioacumulatius. També en algunes pedreres actives, la geolocalització dels exemplars ha servit per detectar la seva presència i programar les extraccions de roca en el moment més adequat. A més, i gràcies a l'experiència adquirida, hem assolit amb èxit reptes certament interessants i alhora reproduïbles en altres indrets, com ara incentivar un canvi a nius o coves artificials de parelles establertes en pedreres o explotacions d'àrids. D'aquesta manera es fan sostenibles les tasques extractives i la convivència amb els ducs.

Els estudis sobre fauna, són la base per a la conservació. Tota aquesta feina és realitzada voluntàriament per l'Equip de Seguiment del Duc al Baix Empordà del Grup de Natura Sterna. Tots els resultats són posats anualment al servei de l'administració i dels equips d'investigació a fi que serveixin per a una millor gestió i conservació d'una espècie tan emblemàtica com és el gran duc. ■

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura

La mirada multiplicada. Passat i present de la fotografia microscòpica

El 14 de maig passat es va celebrar la 97 sessió de la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN) a la seu de l'IEC. Va anar a càrrec del Dr. Miquel Borràs, que ha sigut cap de la Unitat de Toxicologia Experimental i Ecotoxicologia del Parc Científic de Barcelona des de l'any 2002. Entre moltes altres activitats, ha publicat més de 130 articles científics o capítols de llibres relacionats amb aquesta especialitat. Una eina essencial per la seva recerca ha sigut el microscopi i concretament la fotografia micro, tècnica de la qual ha acumulat una dilatada experiència.

El subtítol que va escollir és ben entenedor: el complicat salt de la fotografia macro (1:1) a la fotografia micro (1:1.200).

I efectivament va fer un repàs exhaustiu de la història dels microscopis, des que es van inventar fins als complicats i sofisticats aparells actuals, passant pel clàssic microscopi, del que va descriure les bases òptiques.

Miquel Borràs amb una fotografia icònica
Foto: Albert Masó

Ens va explicar que la fotografia aplicada als estudis de la histologia i la histopatologia, tot i ser una peça clau i indispensable, planteja uns reptes tècnics importants.

D'una banda, els «objectes» que volem reproduir es troben sovint amagats a l'interior d'òrgans i teixits, són molt fràgils i sensibles als canvis post mortem i, per acabar-ho d'arreglar, presenten molt poc contrast respecte del medi que els envolta; d'altra banda, són extremament petits.

En conseqüència, cal un procés bastant llarg i laboriós de preparació de la mostra només per poder accedir a allò que volem fotografiar; i, a causa de la seva petita mida, necessitem un sistema òptic molt potent, que introdueix problemes, per exemple, d'il·luminació i de profunditat de camp. Totes les seves explicacions anaven acompanyades d'excel·lents imatges, el que va permetre comprovar que els processos són complexos, però els resultats de tanta feina paguen la pena!

(Continua)

Cinco ideas para entender la crisis climática. ALFONSO PEÑA. Editorial Tébar Flores, 2025. 270 pàgines.

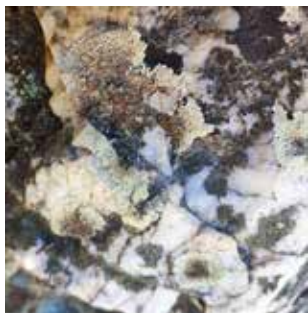
El darrer gegant del mar. LIDA TURPEINEN. Editorial Cossetània, 2025. 256 pàgines.

L'acte, que va resultar ser una classe magistral, va tenir un èxit d'assistència, amb prop de mig centenar de persones. Entre el

públic, que va fer nombroses preguntes, hi havia personatges rellevants en el món de la medicina i la recerca. ■

Grup de treball Brioli, Grup d'estudi dels briòfits i líquens dels Països Catalans

Estudi de les comunitats brioliquèniques del barranc de la Coma de l'Infern, a Vilajuïga, Parc Natural del Cap de Creus

Usnochroma carphineum sobre quars. Barranc de la Coma de l'Infern. Foto: M. José Chesa.

Entre els dies 23 i 25 de maig de 2025 es va fer una sortida del grup Brioli-ICHN al Cap de Creus, per realitzar una prospecció en l'àmbit del barranc de la Coma de l'Infern a Vilajuïga, amb l'objectiu d'enriquir el coneixement sobre briòfits i líquens que hi habiten. Aquest estudi científic serà possible gràcies a l'ajut que va guanyar aquesta proposta, dins dels projectes anuals de la Institució Catalana d'Història Natural.

Dolmen de la Talaia. Vilajuïga, Parc Natural del Cap de Creus (l'Alt Empordà). Foto: Maria José Chesa

El barranc de la Coma de l'Infern allotja una ruta megalítica, conjunt que data entre el IV i II mil·lenni a. de C. i presenta un grup de 7 dòlmens. El material geològic que trobem al barranc de la Coma de l'Infern són roques ígnies i metamòrfiques, i sobre aquests materials àcids, sobre les roques i els sòls, es desenvolupen unes comunitats brioliquèniques singulars.

Parmotrema hypoleucinum sobre olivera. Barranc de la Coma de l'Infern. (Espècie Vulnerable) Foto: M. José Chesa.

Plagiochasma rupestre. Barranc de la Coma de l'Infern. Foto: Marc Riera

Les espècies arbòries que es troben en l'àmbit, principalment alzina surera (*Quercus suber*), olivera (*Olea europaea*), roure (*Quercus pubescens*), presenten una elevada varietat de líquens epífits.

Destaquem també les màquies i brolles, en aquesta sortida hem pogut ampliar la prospecció de líquens epífits sobre el bruc (*Erica arborea*) i la murtra (*Myrtus communis*).

D'altra banda, els talussos ombrívols i humits al llarg de la ruta presenten una elevada diversitat d'hepàtiques i fins i tot la presència d'antocerotes.

Corsinia coriandrina. Barranc de la Coma de l'Infern. Foto: Marc Riera

Durant les jornades es van observar i recollir multitud de mostres de briòfits i líquens, per a la seva identificació i posterior dipòsit en l'herbari de la Universitat de Barcelona.

Ramalina pusilla sobre olivera. Barranc de la Coma de l'Infern. (Espècie Vulnerable). Foto: M. José Chesa

Finalment, volem agrair el suport de la Institució Catalana d'Història Natural per fer possible aquesta activitat en aquest entorn singular i, també, a la Direcció del Parc Natural del Cap de Creus la seva col·laboració i suport en aquest estudi.

A continuació, algunes de les fotografies de la sortida:

L'equip treballant en l'estudi de les comunitats brioliquèniques a Mas Ventós. Foto: M. José Chesa

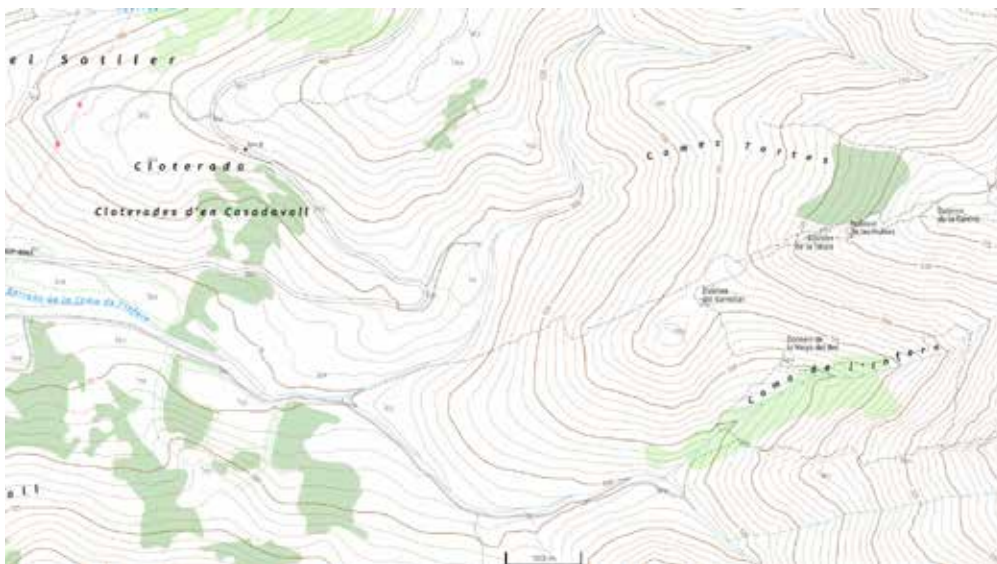
(Continua)

Foto: M. José Chesa

Explorant líquens i briòfits al dolmen de les Vinyes Mortes. Foto: M. José Chesa

Mapa del barranc de la Coma de l'Infern, Vilajuïga, Parc Natural del Cap de Creus (l'Alt Empordà) Font: Hipermapa Generalitat Catalunya. ■

Delegació d'Osona

Cicle «Descobreix els sistemes naturals». Les papallones d'Osona

El 14 de juny passat, dins del programa de sortides naturalistes «Descobreix els sistemes naturals» que organitza el GNO conjuntament amb el Museu del Ter, es va organitzar una jornada dedicada als lepidòpters presents a l'entorn natural de la Plana de Vic. L'activitat es va dividir en dues sortides, una de diürna i una de nocturna, amb l'objectiu de donar a conèixer la diversitat d'espècies de papallones diürnes (ropalòcers) i arnes (heteròcers), dos grups d'insectes fascinants i sovint poc coneguts pel públic general.

Al matí: papallones diürnes a la riera de Santa Eulàlia. La jornada va començar al matí amb una passejada naturalista pels entorns de la riera de Santa Eulàlia de Riuprimer, un espai ric en biodiversitat. Una quinzena de persones –la majoria famílies amb gran interès pel món natural– van participar activament en la sortida, observant i identificant diverses espècies de papallones.

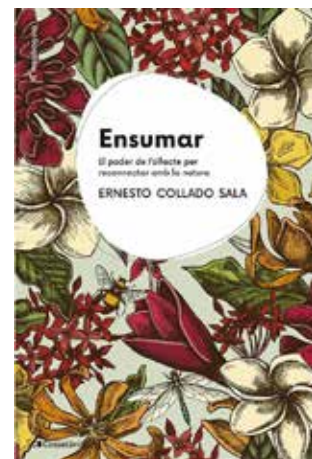
Al llarg del recorregut es van detectar diferents espècies d'hespèrids, pièrids, nimfàlids i licènids, sumant un total de 26 espècies, entre les quals destaquen l'*Apatura ilia*,

coneguda com a tornassolada petita, i la *Libythea celtis*, o papallona del lledoner. L'activitat va permetre no només l'observació *in situ*, sinó també l'explicació detallada de la biologia, l'ecologia, els cicles de vida d'aquests insectes i les problemàtiques ambientals que els afecten.

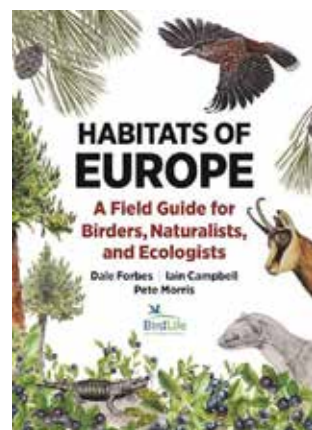

Al vespre: arnes a l'ermita de Sant Sebastià. Amb l'arribada del capvespre, la segona part de la jornada va tenir lloc a l'ermita de Sant Sebastià, un indret envoltat de roures, boxedes i pinedes, ideal per a l'observació d'arnes. En aquesta ocasió, l'activitat va ser conduïda per membres de la Societat

(Continua)

Ensumar. ERNESTO COLLA-DO. Editorial Cossetània, 2025. 152 pàgines.

Habitats of Europe. DALE FORBES, IAIN CAMPBELL i PETE MORRIS. Editorial Bird-life International, 2025. 480 pàgines.

Catalana de Lepidopterologia i va aplegar una quarantena de persones, totes elles amb molta curiositat per aquest grup tan divers i sovint poc valorat.

Mitjançant trapes de llum, es van atraure nombroses espècies d'arnes, que van ser identificades i comentades pels experts. L'activitat va permetre entendre millor el rol

ecològic d'aquests animals. Es van comptabilitzar unes 132 espècies de papallones nocturnes, pertanyents a 12 famílies. Entre les espècies identificades, cal destacar la presència de *Narraga nelyae catalaunica* i *Thetidia plusiaria*, pròpies de zones més àrides, no enregistrades fins ara en aquestes contrades, i testimoni de la riquesa natural de la zona i de la importància de continuar impulsant aquest tipus d'activitats que combinen ciència, educació i natura.

Una jornada divulgativa amb gran èxit de participació. Aquesta doble sortida va tenir una molt bona acollida i va posar de manifest l'interès creixent per la fauna invertebrada entre el públic general. Tant les papallones diürnes com les arnes són

excel·lents indicadors ambientals i la seva observació contribueix a sensibilitzar sobre la importància dels lepidòpters en els ecosistemes naturals i fomentar el respecte i la conservació dels seus hàbitats.

Llistat d'espècies de papallones diürnes observades:

Hespèrids:

Carcharodus alceae
Pyrgus malvoides
Ochlodes sylvanus

Pièrids:

Leptidea sinapis
Leptidea sp.
Colias crocea
Pieris rapae
Pieris napi

Nimfàlids:

Libythea celtis
Pararge aegeria
Coenonympha arcania
Coenonympha pamphilus
Maniola jurtina
Melanargia lachesis
Boloria dia
Argynnis paphia
Apatura ilia
Vanessa cardui
Melitaea parthenoides

Licènids:

Satyrus esculi
Satyrus acaciae
Lampides boeticus
Leptotes pirithous
Lysandra bellargus
Polyommatus escheri
Polyommatus icarus ■

Cicle «Descobreix els sistemes naturals». Les libèl·lules

El dissabte 28 de juny es va portar a terme la sortida naturalista dedicada a conèixer les libèl·lules, el lloc escollit ha estat els pantans de la Vall-llossera, als Hostalets de Balenyà. El dia va ser radiant amb un cel clar, sense vent i una temperatura de 34,5 °C.

Hi van participar 17 persones de totes les edats, dels més menuts als jubilats. Sorpresos i entusiasmats a descobrir el lloc i el món dels odonats tan a prop nostre.

Vam identificar 17 espècies diferents, 6 zigòpters i 11 anisòpters.

Zigòpters

Polaines lívid (*Platycnemis latipes*)
Ferrer camanegre (*Pyrrhosoma nymphula*)
Llantió iberomagribi (*Ischnura graellsii*)
Ullblau (*Erythromma lindenii*)
Donzell de ferradura (*Coenagrion puella*)
Patge de copa (*Enallagma cyathigerum*)

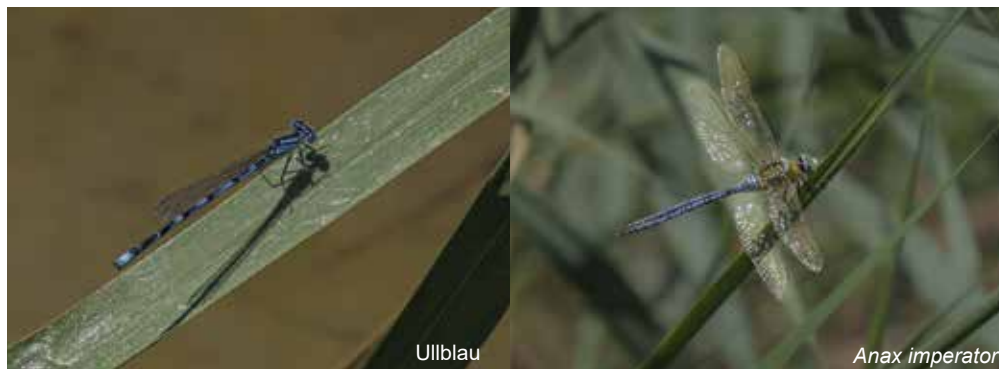
(Continua)

Anisòpters

Tallanassos gros (*Onychogomphus uncatus*)
Emperador blau (*Anax imperator*)
Emperador menor (*Anax parthenope*)
Libèl·lula quadrimaculada (*Libellula quadrimaculata*)
Libèl·lula ampla (*Libellula depressa*)
Parot cuanegre (*Orthetrum cancellatum*)
Parot blau (*Orthetrum coerulescens*)

Parot pruïnós (*Orthetrum brunneum*)
Sagnador escarlata (*Crocothemis erythraea*)
Pixaví nervat (*Sympetrum fonscolombii*)
Pipa vinosa (*Trithemis annulata*)

També es van observar exúvies d'emperador blau, sagnador escarlata, pixaví nervat, ullblau i donzell de ferradura. ■

Ullblau

Anax imperator

Trithemis annulata

Exúvia d'*Anax imperator*

Delegació del Pirineu - Prepirineu

Jornades del medi natural

El dissabte 5 de juliol, en el marc de les Jornades del medi natural celebrades a Llívia, el nostre soci Pere-Miquel Parés i Casanova, va presentar un treball sobre els quiròpters de la vall fluvial del Segre, al seu tram del Baridà, a cavall de Cerdanya i l'Alt Urgell. En aquesta comunicació, es van exposar les espècies i grups fònics detectats en aquest

tram, i detectat els paràmetres que semblen influir més en la diversitat d'aquest grup. Els gèneres *Pipistrellus* i *Hypsugo savii* apareixen com els tàxons més abundants, sobretot els primers, amb més d'un 90 % de registres fònics. Els trams amb codolar, poc tancats per massa arbòria, semblen els que faciliten més la diversitat de quiròpters. ■

Programa de divulgació «Mans voladores»

A finals de maig es va fer la darrera gravació de «Mans voladores», un programa de divulgació sobre els quiròpters que des de l'octubre de l'any passat ha anat emetent, mensualment, Ràdio Seu (107.2 FM).

En aquest programa se simulava una conversa entre dues persones, sobre ratpenats. A cada emissió, es contemplaven biòtops diferents (ambient urbà, riu i boscos riberals, boscos densos...) com

a pretext per parlar d'espècies diferents, sobre una idea de Pere-Miquel Parés.

Les veus eren de Valdemar Pereira i de David Manzanera. Podeu trobar els pòdcasts a <https://alacarta.radio-seu.cat/programs/mans-voladores> ■

Comitè Científic del Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser

El dia 26 de maig de 2025 es va reunir el Comitè Científic del Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser. Van ser set els assistents a la reunió *online*, jo mateix (Mike Lockwood), Santi Farriol i Anna Planella, director i tècnica de Patrimoni Natural del parc natural, respectivament, Feliu López de la Universitat de Vic, Josep M. Bas de la Universitat de Girona, Oriol Oms de la Universitat Autònoma de Barcelona i Jordi Grau de l'Observatori del Paisatge.

A la primera part de la reunió, Anna Planella del PNCTF, va resumir breument els seguiments de flora i fauna que s'estan duent a terme al parc natural enguany: seguiments de les poblacions de mussol pirinenc, perdiu blanca i gall fer, i la rata d'aigua i l'almequera; i seguiments de la reproducció de l'àguila daurada, pela-roques, trencaòs i mustèlids. Estan en marxa projectes/estudis sobre les pastures, els pol·linitzadors, els ortòpters i quiròpters, els hàbitats (sobretot, les molles, congesteres, prats de pastura), i la geologia del parc (gairebé acabat), a més de col·laboracions amb els projectes FLORALAB i REDBIO.

A continuació, Sant Farriol explicà el Pla estratègic del parc, que s'haurà d'aprovar al segon trimestre del 2025. Aquest pla fa servir els mateixos indicadors que els altres parcs naturals del país com a intent d'homogeneïtzar les maneres de treballar. També es comenta que enguany el parc natural farà 10 anys; l'Anna Planella explica que s'estan organitzant unes jornades d'estudis per als dies 25 i 26 de setembre.

Santi Farriol dedicà una llarga estona a explicar un estudi encarregat a la Universitat de Lleida sobre la freqüentació i ús públic del parc natural. L'any 2023 el parc va rebre més de 385.000 visitants, dels quals uns 40.000 van pujar al cim de Puigmal. Després es va debatre com garantir visites de qualitat, encara que això suposi reduir el nombre de cotxes, per exemple, que poden circular i aparcar per la pista de Fontalba. Es proposà imposar un sistema de reserves per aparcar a Fontalba i/o càmeres per controlar-hi l'accés (fins a un màxim de 40 cotxes cada dia). Aquest estudi també ha calculat la capacitat de càrrega del parc pel que fa al nombre de visitants i ha conclòs que al pic de l'estiu se supera aquesta capacitat al Puigmal, però no a la resta de l'any. Quan es va demanar als visitants què opinaven sobre la proposta d'implementar més controls a l'accés, la majoria hi estava a favor.

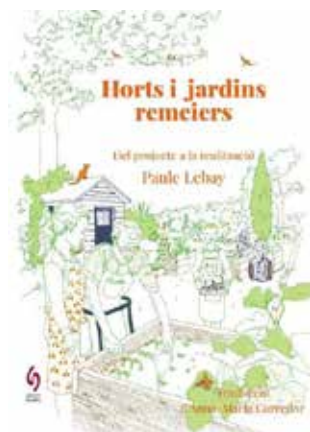

Finalment, Anna Planella comentà la feina del parc per millorar l'estat de salut dels sistemes aquàtics. A començaments del mes de juliol es farà un taller per tractar el tema. ■

Consell de Protecció de la Natura. Commemoració del 34è aniversari de la Llei d'Espais Naturals

El passat 12 de juliol va tenir lloc al Parlament de Catalunya l'acte de commemoració del 40è aniversari de la Llei d'Espais Naturals, llei que, entre altres qüestions, va crear el Consell de Protecció de la Natura. En aquest acte no només es va posar en relleu tot allò que s'ha aconseguit d'ençà de l'aprovació d'aquesta llei sinó que també va servir per fer un crit d'alerta sobre la pèrdua de biodiversitat que s'està produint en l'actualitat.

Cal remarcar la intervenció de Ramon Folch que va fer un repàs a les polítiques ambientals desenvolupades durant els darrers quaranta anys, que, de fet, representen quasi la totalitat de la història ambiental de Catalunya. També va recordar que la Llei d'Espais Naturals va ser una llei molt avançada i que va ser aprovada per un parlament de centre-dreta de manera que correspondria que l'actual parlament de centre-esquerra anés molt més enllà.

Horts i jardins remeiers.
PAULE LEBAY. Edicions Sidi-
llà, 2025. 250 pàgines.

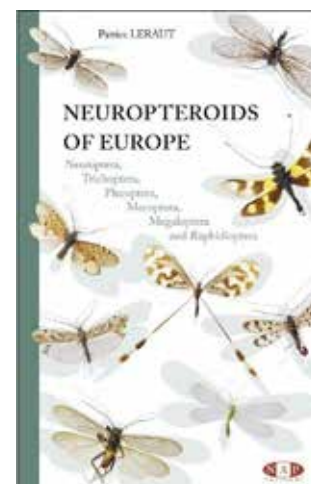

Com llegir un arbre. TRIS-
TAN GOOLEY. Edicions Sidi-
llà, 2025. 300 pàgines.

Miquel Rafa, l'actual president del Consell de Protecció de la Natura, va destacar la discreció, la rigurositat, la independència, l'altruisme i el consens amb què ha actuat el consell d'ençà de la seva creació. També va remarcar que els informes que elabora no sempre han estat considerats com caldria i posà com a exemple el que es va fer sobre la proposta d'ampliació de l'aeroport del Prat, el qual defensava el **manteniment de la integritat** dels espais naturals del delta del Llobregat. Així mateix va recordar que no s'està aturant la pèrdua de la biodiversitat ni s'enfronten amb prou contundència els reptes que comporta el canvi climàtic.

Durant l'acte es va lliurar una placa honorària a cada un dels presidents que ha tingut el Consell de Pro-

tecció de la Natura: Ramon Folch, Lluís Paluzie, Joandomènec Ros i Miquel Rafa. Van cloure l'acte la consellera de Territori, Habitatge i Transició Ecològica, Sílvia Paneque, i el president del Parlament de Catalunya, Josep Rull. ■

Neuropteroids of Europe.
PATRICE LERAUT. NAP Editions, 2025. 444 pàgines.

Delegació del Bages

La Delegació del Bages de la ICHN ha sol·licitat a la DG de Polítiques Ambientals i Medi Natural la incorporació de l'**aigua-barreig Cardener-Llobregat** (Castellgalí) i de l'**aiguamoll dels Tres Salts** (Talamanca) a l'inventari de zones humides de Catalunya perquè entenem que ambdós espais humits tenen l'entitat, l'interès natural i paisatgístic, i el potencial de millora o d'ampliació per a ser inclosos a l'esmentat inventari.

Aiguabarreig Cardener-Llobregat

L'aiguabarreig Cardener-Llobregat no té una mida comparable a la del gran aiguabarreig del Cinca, el Segre i l'Ebre de les terres de Ponent, però no per això deixa de ser l'aiguabarreig més gran a la Catalunya Central. La presa de l'Aiguabarreig, situada uns 200 metres enllà de la confluència, alenteix, estén i manté constant la massa d'aigua. A la riba esquerra hi ha les restes de l'edifici romà de la Torre del Breny. Els rius Cardener i Llobregat són la principal guia per als ocells migratoris a través de la Catalunya interior, especialment per aquells lligats a ambients aquàtics. L'aiguabarreig podria incrementar la seva funció de lloc de parada

i repòs per les nombroses espècies d'ocells que requereixen masses d'aigua extenses i voltades de vegetació.

L'aiguamoll dels Tres Salts es troba prop de la passera dels Tres Salts sobre el riu Llobregat i de la casa de les Tines, a uns 150 metres de distància en perpendicular de la riba esquerra. L'origen és una antiga explotació de grava que va deixar un terreny a nivell

més baix, pla i impermeable. L'aiguamoll dels Tres Salts està deslligat de qualsevol altra massa d'aigua. A l'estar situat en substrat de roca calcària i apartat d'activitats humanes, l'aigua hi és excepcionalment neta. L'aiguamoll dels Tres Salts és temporal; en períodes de secada com la de l'any 2023 s'asseca completament, i en períodes de pluviositat mitjana o elevada com la d'enguany resplendeix d'aigua i de verdor, de jonquines i de canyissos, de vols de libèl·lules i de cants d'amfibis. No hi ha peixos ni, a diferència del Llobregat i dels canals que se'n deriven, cranc americà; una

circumstància que converteix l'aiguamoll dels Tres Salts en un indret de cria idoni per amfibis com la reineta meridional. ■

Aiguamoll dels Tres Salts

Vols rebre el NOTÍCIES més aviat, en color i amb enllaços als documents anunciats?

Contacta amb la **Secretaria de la Institució** i demana la versió en format pdf!

Les xarxes socials de la ICHN

Seguiu les novetats relacionades amb les activitats de la ICHN a **Twitter**, **Facebook**, **Instagram** i al canal **Youtube**.

Amb el suport de

fundada el 1899

ICHN

Institució Catalana d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat
A/I: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
ISSN (ed. electrònica): 2339-5672
ISSN (Ed. impresa): 1135-8815
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Legislació

Andorra

Decret 206/2025, del 4-6-2025, d'aprovació del **Reglament de caça**. BOPA núm. 72 d'11 de juny de 2025.

País Valencià

LLEI 3/2025, de 22 de maig, de la Generalitat, de **protecció i ordenació de la costa valenciana**. DOGV núm. 10115 de 26 de maig de 2025.

Estat espanyol

Orden TED/452/2025, de 5 de mayo, por la que se modifican los anexos del Real Decreto 139/2011, de 4 de febrero, para el desarrollo del **Listado de Especies Silvestres en Régimen de Protección Especial y del Catálogo Español de Especies Amenazadas**; del Real Decreto 630/2013, de 2 de agosto, por el que se regula el Catálogo Español de Especies Exóticas Invasoras; y por la que se declara la situación crítica de «Fulica cristata» y «Galemys pyrenaicus» en España. BOE núm. 114 de 12 de maig de 2025.

Agenda

Asamblea general de socis de la ICHN. Canvi de data!

Dijous 18 de setembre de 2025, a l'IEC, tindrà lloc l'**Assemblea General de socis** de la Institució, amb la renovació dels càrrecs del Consell Directiu, que enguany corresponen a la Vicepresidència, la Secretaria i quatre vocalies.

Podeu presentar candidatura als càrrecs vacants, fins al proper 1 de setembre, adreçant un escrit a la **Secretaria** de la ICHN manifestant la vostra voluntat a ocupar un d'aquests càrrecs.

Com a molt tard el dia 4 de setembre, juntament amb l'ordre del dia de l'Assemblea General, us trametrem la relació de candidatures rebudes.

Prèviament a l'Assemblea, **Marta Estrada i Miyares** i **Martí Boada i Juncà** seran nomenats **Socis d'Honor** en reconeixement de sengles trajectòries professionals, marcades per les seves valuoses aportacions a l'estudi, la conservació i la divulgació dels diferents components del medi natural en l'àmbit dels Països Catalans.

Vacances a la Secretaria de la ICHN

La **Secretaria** de la ICHN romandrà tancada per vacances del 29 de juliol al 31 d'agost, ambdós inclosos. Us desitgem molt bones vacances!

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES: Jordi Badia, Maria José Chesa, Eva Codina, Josep Garcia-Moreno, Josep Germain, Mike Lockwood, Ramon Macià, Albert Masó, Pere Miquel Parés, Jaume Ramot, Xavier Soler, Florenci Vallès.